

Asia: VN/2058/2025

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä

Lausunnonantajan lausunto

1. Palaute osallistumisen edellytysten sisällöstä (3 §).

Ks. kohta 9

2. Palaute osallistumisvakuuden määrästä ja uusimisesta (4 §).

-

3. Palaute tarjottavasta hyödyntämismaksusta, kuten maksun määräytymisestä, indeksoinnista ja pisteytyksestä (8 § ja liitteen 1 kohta A).

-

4. Palaute edistämismaksuuden määrästä, kerryttämisestä ja uusimisesta (10 §).

-

5. Palaute kokemuksesta, osaamisesta ja muuta hankkeen edistämiskykyä koskevista valintakriteereistä (liitteen 1 kohta B) sekä niihin liittyvistä määritelmistä (1 §).

Ks. kohta 9

6. Palaute hankkeen ympäristövaikutuksia koskevista valintakriteereistä (liitteen 1 kohta C).

Ks. kohta 9

7. Palaute energiajärjestelmän joustavuutta koskevista valintakriteereistä (liitteen 1 kohta D).

Kannustavatko ehdotetut pistemäärät näkemyksenne mukaan riittävästi kyseisten energiajärjestelmän joustavuutta edistävien hankkeiden toteutukseen?

Tarvitsevatko hankkeet ylipäänsä lisäkannusteita pisteytyksen muodossa toteutuakseen?

Tulisiko hankekategorioiden poiketa esitetystä?

Ks. kohta 9

8. Palaute hyödyntämismaksun ja laadullisten valintakriteerien pisteytyksen suhteesta, eli siitä, että hinnan osuus on 50 prosenttia ja laadun osuus 50 prosenttia (6 § ja liite 1).

Tulisiko jakoa mielestänne muuttaa ja jos, miksi?

-

9. Muu palaute.

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Asia: Lausunto asetusluonnoksesta merituulivoimasta talousvyöhykkeellä

Viite: Lausuntopyyntö 23.6.2025 VN/2058/2025

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt markkinaoikeuden lausuntoa luonnoksesta asetukseksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä (jäljempänä asetusluonnos).

Markkinaoikeus esittää kunnioittaen lausuntonaan seuraavan.

Taustaa

Asetusluonnoksessa ehdotetaan annettavaksi valtioneuvoston asetus merituulivoimasta talousvyöhykkeellä. Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 2.10.2025.

Asetusluonnoksessa todetun mukaan asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset merituulivoimasta talousvyöhykkeellä annetussa laissa säädetystä Suomen talousvyöhykkeeltä valittavien merituulivoima-alueiden käyttöoikeuden saamiseen liittyvästä menettelystä. Asetuksen keskeinen sisältö liittyy Energiaviraston järjestämän kilpailutukseen ja menettelyyn liittyviin vaikutuksiin. Asetuksella säädettäisiin muun ohella käytettävästä kilpailutusmallista, kilpailutukseen osallistumisen edellytyksistä, valintakriteereistä, joilla kilpailutuksen voittaja valittaisiin, osallistumisvakuuden ja edistämisvakuuden määristä sekä edistämisvakuuden kerryttämisestä.

Markkinaoikeuden havaintojen mukaan asetusluonnoksen säännöksiin ei sisälly lainkaan viittauksia merituulivoimasta talousvyöhykkeellä annetun lain säännöksiin. Jo osaksi sanotusta syystä asetusluonnoksen ja merituulivoimasta talousvyöhykkeellä annetun lain ja niihin sisältyvien säännösten välinen suhde jää jossain määrin epäselväksi.

Asetusluonnokseen liittyvässä taustamuistiossa todetun mukaan ainakin joltain osin asetusluonnoksen säännösten on ajateltu olevan ns. minimisäännöksiä (ks. esim. s. 4), joissa säädetään esimerkiksi vain minimitasosta. Markkinaoikeuden havaintojen mukaan kyseinenkään seikka ei vaikuttaisi ilmenevän itse asetusluonnokseen sisältyvistä säännöksistä.

Osaksi molemmista edellä esiin tuoduista seikoista johtuen Energiaviraston toimintavapauden (mitä ns. omia vaatimuksia ja kriteereitään Energiavirasto tapauskohtaisesti ja kilpailutuskohdaisesti voi asettaa vai onko tämä joltain osin tarkoitettu nimenomaisesti kieltää) lakia ja asetusta sovellettaessa voi katsoa jäävän vähintään jossain määrin epäselväksi.

Esimerkinomaisia säännöskohtaisia havaintoja

Edellä esiintuodun lain ja asetusluonnoksen säännöksen välisen epäselvyyden voi katsoa liittyvän ensinnäkin lain 7 §:n ja asetusluonnoksen 3 §:n väliseen suhteeseen.

Lain 7 §:n 1 momentin mukaan ”oikeus osallistua kilpailutukseen on yrityksellä, yhteisöllä ja niiden ryhmittymällä. Osallistujalla on oltava riittävä osaaminen, kokemus, luotettavuus ja taloudelliset valmiudet.” [kursivointi allekirjoittaneen] Asetusluonnoksen osallistumisen edellytyksiä koskevan pykälän osalta on puolestaan todettavissa, että sen 1 momentti koskee taloudellisia vaikutuksia ja 2 momentti kokemusta. Sen sijaan viimeksi mainittu pykälä ei sisällä lainkaan säännöksiä sen paremmin osaamisesta kuin luotettavuudesta.

Edellä mainitun lisäksi on kiinnitettävissä huomiota myös lain 5 §:n kilpailutusmenettelyä ja asetusluonnoksen 6 §:n valintakriteereitä koskevien säännösten välisen suhteeseen.

Lain 5 §:n 1 momentin mukaan ”Kilpailutusmenettelyssä Energiavirasto määrittää kilpailutuksen voittajan ja toiseksi sijoittuvan vertaamalla tarjousten hinta-laatusuhdetta siten, että tarjoajat saavat pisteitä sekä tarjoamastaan hyödyntämismaksusta että laadullisista tekijöistä. Laadulliset tekijät

voivat koskea tarjoajan taloudellista tilaa, kokemusta, osaamista ja muuta kykyä edistää hanketta, hankkeen ympäristövaikutuksia, hankkeen hyväksyttävyyden edistämistä, energijärjestelmän joustavuuden edistämistä, turvallisuutta sekä Euroopan unionin lainsäädännössä edellytettäviä seikkoja.” [kursivointi allekirjoittaneen].

Edellä mainitussa säännöksessä käytetyn ilmaisun ”voivat koskea” voi katsoa jättävän Energiavirastolle mainitulta osin tapauskohtaista ja kilpailutuskohdaista harkinnanvaltaa, mihin tekijöihin, tarjouspyynnössä todetusti, tullaan kiinnittämään huomiota tarjouksia arvioitaessa,

Asetusluonnoksen 6 §:n mukaan taasen Energiavirasto pisteyttää [asetusluonnoksen] liitteen 1 mukaisesti ne tarjoukset, joiden antaja täyttää osallistumisen edellytykset ja joita ei ole suljettu kilpailutuksen ulkopuolelle.

Viimeksi mainitun säännöksen voi taas katsoa jättävän epäselväksi sen, jääkö Energiavirastolle lainkaan harkintavaltaa, mihin tekijöihin, tarjouspyynnössä todetusti, tullaan kiinnittämään huomiota tarjouksia arvioitaessa vai tuleeko Energiaviraston käyttää kaikkia liitteessä 1 mainittuja valintakriteereitä kaikissa kilpailutusmenettelyissä.

Jussi Karttunen

markkinaoikeuden ylituomari

Markkinaoikeuden lausunnon ovat valmistelleet markkinaoikeuden ylituomari Jussi Karttunen ja markkinaoikeustuomari Markus Ukkola.

Hanhela Elina

Markkinaoikeus - markkinaoikeuden ylituomari Jussi Karttunen ja
markkinaoikeustuomari Markus Ukkola